Hotus
Hoitotyön tutkimussäätiö

4.10.2017

Lausunto

Asia: HE 106/2017vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2018
Kirjallinen asiantuntijalausunto: Hoitotyön tutkimuksen merkitys ja rahoitus

Arvoisa *Eduskunnan kunta- ja terveysjaosto*

Koskien lausuntopyyntöänne hallituksen esityksestä HE 106/2017vp valtion talousarvioksi vuodelle 2018, esitämme kirjallisena lausuntona teemasta "Hoitotyön tutkimuksen merkitys ja rahoitus" seuraavaa:

Hoitotyön tutkimussäätiö (Hotus) kiittää hallitusta siitä, että vuoden 2018 talousarviossa on nyt ensimmäisen kerran huomioitu Hotuksen rahoitus (200 000 euroa). Sosiaali- ja terveysministeriön esitys Hotuksen avustuksesta valtion talousarvioon oli 400 000 euroa. Tämä summa mahdollistaisi Hotuksen strategian (2018-2021) ja toimintasuunnitelman mukaisen toiminnan. Edellä olevasta johtuen Hoitotyön tutkimussäätiö esittää, että talousarviossa huomioitaisiin hallituksen esitystä suurempi avustus Hotuksen toiminnan turvaamiseksi myös jatkossa.

Hotus on saanut aikaisemmin eduskunnan myöntämää, niin sanottua "joululahjarahaa" seuraavasti: 200 000 € vuonna 2014, 150 000 € vuonna 2015, 200 000 € vuonna 2016 ja 250 000 € vuonna 2017. Tämä avustus on auttanut Hotuksen mahdollisuutta jatkaa toimintaansa ainoana kansallisena tahona, jonka perustehtävänä on edistää näyttöön perustuvaa toimintaa erityisesti hoitotyön osalta. Myönnetty avustus on ollut kuitenkin sen verran pieni, että Hotus on joutunut tiukasta budjettikuristaan huolimatta jatkuvasti käyttämään pientä pääomaansa toimintansa rahoittamiseksi. Tämä on johtanut siihen, että Hotuksen pääomaa on jouduttu koko ajan realisoimaan siten, että elokuussa 2017 se oli enää 600 000 euroa. Toimintaansa Hotus on rahoittanut pääomansa ja valtionavustusten lisäksi, koulutusta ja tutkimusnäytön kokoamista koskevilla toimeksiannoilla. Näiden osuus on kuitenkin vähäinen, noin 10 000-20 000 € / vuosi. Myöskään varainkeruu ei ole tuottanut riittävää tulosta, sillä mahdolliset lahjoittajatahot ovat pitäneet toimintaamme sen kaltaisena, joka tulisi rahoittaa valtion taholta.

Tilinpäätökset vuodelta 2015 ja 2016 kertovat Hotuksen varainhankinnan ja sijoitustoiminnan tuotoista. Näinä vuosina Hotuksen taloustilannetta on auttanut eduskunnan myöntämät avustukset.

	vuosi 2015	**vuosi 2016**
VARAINHANKINTA		
Tuotot	5 135,00	130,00
Kulut	-341,26	-47,65
VARAINHANKINTA YHTEENSÄ	4 793,74	82,35
TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ	-127 192,05	-175 751,97
SIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA		
Sijoitustoiminnan tuotot	79 004,81	58 381,53
Sijoitustoiminnan kulut	-32 057,90	-15 631,46
SIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA YHTEENSÄ	46 946,91	42 750,07
TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ	-80 245,14	-133 001,90
TILIKAUDEN TULOS	-80 245,14	-133 001,90

Vuoden 2017 kulut jaksolla 1–8/2017 ovat -225 580,96 ja tuotot samalla ajanjaksolla ovat 180 613,54, joka sisältää valtion avustuksesta tähän mennessä maksetut erät.

4.10.2017

Lausunto

Hotuksen tehtävä tutkimusorganisaatioiden keskuudessa sijoittuu olemassa olevan tutkimustiedon kokoamiseen, luotettavaan arviointiin ja luotettavan tutkimusnäytön tiivistämiseen sekä sen käytäntöön viemiseen erityisesti hoitotyön toiminnan perustaksi. Tämän kaltainen tieto mahdollistaa näyttöön perustuvat päätökset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen toteuttamisessa ja kehittämisessä sekä potilaiden hoitoa koskevassa päätöksenteossa. Hotus on järjestelmällisesti rakentanut 10 vuotta kansallista yhteistyöverkostoa, jonka avulla ovat mahdollistuneet

- näytön tuottaminen, esim. hoitotyön suositukset ja tutkimusnäytön tiivistelmät (ns. Näyttövinkit) käytännön työn perustaksi,
- näytön levittäminen, esim. Hotuksen kotisivujen, koulutusten ja artikkeleiden avulla,
- näytön käyttöönotto ja näyttöön perustuvan toiminnan vakiinnuttaminen, esim. yhtenäisten käytäntöjen käyttöönottoa tukeva toimintamalli,
- näyttöön perustuvan toiminnan seuranta ja arviointi, esim. yhteistyöhankkeet palveluorganisaatioiden kanssa, kansallinen kysely näyttöön perustuvan toiminnan toteutumisesta.

Tulevassa SOTE:ssa hoitotyöntekijöiden toiminnalla sosiaali- ja terveydenhuollon suurimpana ammattiryhmänä on iso merkitys laadukkaiden, turvallisten ja asianmukaisten palvelujen ja käytäntöjen tuottamisessa. Tavoitteena on karsia tutkimusnäytöllä todennetut virheelliset, kustannustehottomat ja potilaan kannalta merkityksettömät käytännöt. SOTE-uudistus edellyttää sekä rakenteiden että sisältöjen kehittämistä hoito- ja palvelukokonaisuuksissa. Sisältöjen osalta ei riitä, että kehittämisessä keskitytään pelkästään lääketieteellisen hoidon kehittämiseen näyttöön perustuen, koska se kattaa vain osan potilaan kokonaishoidosta. Tutkimustiedon arviointia ja tiivistämistä hoitotyön käytäntöjen perustaksi ei Suomessa tee kukaan muu toimija kuin Hotus. Esimerkiksi lääkitysvirheiden, painehaavojen ja kaatumisten ehkäisyssä hoitotyöntekijöiden työpanos on ratkaiseva. Lisäksi Hotus hallinnoi kahta näyttöön perustuvaa terveydenhuoltoa tukevaa kansainvälistä yhteistyökeskusta, joiden toiminta tukee myös suomalaista hoitotyötä: 1) WHO Collaborating Centre for Nursing ja 2) The Finnish Centre for Evidence-Based Health Care: A Joanna Briggs Institute Centre of Excellence.

Hotuksen palveluksessa on tällä hetkellä kokoaikainen tutkimusjohtaja (toimii samalla yhteistyökeskusten johtajana), yksi kokoaikainen tutkija, yksi osa-aikainen (60 %) tutkija ja yksi osa-aikainen (80 %) hallintoassistentti. Toiminnan jatkuminen nykyisessä laajuudessa on ollut mahdollista kattavan yhteistyöverkoston avulla. Yhteistyökumppaneihimme kuuluu sosiaali- ja terveydenhuollon palvelu- ja koulutusorganisaatioita, tutkimuslaitoksia ja potilasjärjestöjä. Jatkossa toiminta edellyttäisi vielä yhden tutkijan palkkaamista, sillä toimintaamme kohdistuvat odotukset eri yhteistyötahojen taholta ovat jatkuvasti lisääntyneet.

Valtion tähän mennessä myöntämä avustus on mahdollistanut toimintamme tässä laajuudessa. Pysyvän ja riittävän rahoituksen saaminen on edellytys tärkeäksi osoittautuneen toimintamme jatkumiselle.

Kunnioittaen,

Hoitotyön tutkimussäätiön hallituksen puolesta

Helvi Kyngäs, hallituksen puheenjohtaja
professori, Oulun yliopisto
ylihoitaja, sivuvirka Pohjois-Pohjanmaan shp

Nina Hahtela, hallituksen varapuheenjohtaja
puheenjohtaja, Suomen sairaanhoitajaliitto ry

Arja Holopainen, tutkimusjohtaja
Hoitotyön tutkimussäätiö sr.